REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Zadeva: 0700-57/2024/10
Datum: 17. 6. 2025

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena v povezavi s 36. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) ter na podlagi drugega odstavka 67. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – UPB, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb, v nadaljevanju: ZUP) o predlogu predlagateljice … v zadevi ugotavljanja diskriminacije po ZVarD zoper neimenovane javne zdravstvene ustanove kot domnevne kršitelje prepovedi diskriminacije, izdaja naslednji

SKLEP

1. Predlog za obravnavo diskriminacije, ki ga je dne 20. 12. 2024 vložila predlagateljica…, **se zavrže**.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je dne 20. 12. 2024 prejel predlog za obravnavo posredne diskriminacije, v katerem je predlagateljica … (v nadaljevanju: predlagateljica), navedla, da zdravstveni delavec, ki pride v Slovenijo iz tujine, praviloma začne delo z začetniškim plačnim razredom kljub dosedanjim delovnim izkušnjam. Ker prihaja iz tujine, je zaradi nepoznavanja sistema v podrejenem položaju in nima ne uvida v zakonodajo niti pogajalskega položaja za to, da bi dosegel vsaj priznavanje 5 plačnih razredov nad izhodiščnim, kar je sicer zakon pod določenimi pogoji omogočal (vsaj do konca leta 2024). V primerjavi z enako starim (ali enakovrednim po delovni dobi in izkušnjah) delavcem iz Slovenije je tako vso svojo kariero v nižjem plačnem razredu, kar rezultira tudi v nižji pokojnini. V celotni delovni dobi je razlika lahko več deset tisoč evrov. Zato gre za jasno posredno diskriminacijo, ko je delavec tujega porekla slabše plačana delovna sila glede na enakovrednega slovenskega delavca, na podlagi svojih osebnih okoliščin narodnosti oziroma etničnega porekla, družbenega položaja, kraja bivanja in državljanstva tretje države.

Kot domnevne kršitelje je predlagateljica navedla vse javne zdravstvene ustanove.

*

Zagovornik postopek ugotavljanja diskriminacije vodi skladno z določbami ZVarD. Postopek pri Zagovorniku urejajo 33. do 37. člen ZVarD, za vsa vprašanja, ki niso urejena z ZVarD, pa Zagovornik skladno z drugim odstavkom 3. člena ZUP uporabi slednjega.

Kot izhaja iz 36. člena ZVarD, mora predlog vsebovati vsaj tam naštete obvezne sestavine, da ga Zagovornik lahko obravnava. V drugi alineji prvega odstavka 36. člena je kot ena od obveznih sestavin navedena tudi navedba nasprotne strani oziroma kršitelja, njegov naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež.

Zagovornik je pri preučitvi predloga ugotovil, da ta obvezna sestavina v predlagateljičinem predlogu ni bila podana, saj iz predloga ni jasno izhajalo, kdo je konkretni kršitelj zatrjevane prepovedi posredne diskriminacije. Zagovornik lahko v okviru postopka ugotavlja, ali je do diskriminacije v konkretnem primeru dejansko prišlo, le, če mu je konkretni kršitelj poznan, saj se mora v skladu z načelom kontradiktornosti v postopku obračati tudi nanj oziroma mu omogočiti seznanitev in izjasnitev v zvezi z navedbami predlagatelja. Zgolj navedba, da prepoved diskriminacije kršijo vsi javni zdravstveni zavodi, ne zadošča oziroma je presplošna za vodenje upravnega postopka.

Zato je Zagovornik predlagateljico skladno s 36. členom ZVarD s Pozivom na dopolnitev predloga št. 0700-57/2024/5 z dne 13. 1. 2025 pozval na dopolnitev, med drugim tudi v smislu navedbe konkretnega kršitelja. Za to ji je postavil 15 dnevni rok od prejema poziva. Predlagateljica se v postavljenem roku na poziv Zagovornika ni odzvala in svojega predloga ni dopolnila.

Zagovornik je v vmesnem času pridobil še stališče Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije, ki je obrazloženo navedlo, da v tem primeru posredna diskriminacija zdravstvenih delavcev iz tujine ni podana. Zagovornik je predlagateljico dne 17. 3. 2025 s Pozivom za izjasnitev pred izdajo odločbe št. 0700-57/2024/8 s tem stališčem seznanil, še enkrat pa jo je pozval tudi na dopolnitev predloga z navedbo konkretnega kršitelja, in ji za to določil 8 dnevni rok.

Predlagateljica je na Zagovornikov drugi poziv odgovorila dne 3. 4. 2025 in med drugim navedla tudi, da ne more navesti konkretnega kršitelja, saj gre za sistemski problem oziroma problem zakonodaje, ki ne omogoča ustreznega ovrednotenja izkušenj. Zdravstveni zavod, v katerem se krivice dogajajo, po njenem mnenju ni kršitelj, ampak zgolj ustanova, ki sledi zakonu.

Predlagateljica je v svoji izjasnitvi dne 3. 4. 2025 navedla še, da se zaveda, da bo moral Zagovornik njen predlog zavreči, vendar pa naj se v zvezi s preverjanjem obstoja posredne diskriminacije obrne še na sindikate, ki delujejo v zdravstvu, in se še pri njih pozanima, ali tudi oni menijo, da posredna diskriminacija v tem primeru ne obstaja. Kot navedeno zgoraj, je Zagovornik postopek ugotavljanja diskriminacije dolžan voditi skladno z določbami ZVarD in ZUP ter ga v primeru nepopolnega predloga zavreči.

Ker je ostal predlog predlagateljice v tem delu nepopoln oziroma ga zaradi tega ni moč obravnavati v okviru postopka ugotavljanja diskriminacije, je moral Zagovornik postopati skladno z drugim odstavkom 67. člena ZUP in predlog za obravnavo diskriminacije zavreči, kot to izhaja iz 1. točke tega sklepa.

*

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku v primeru diskriminacije za stranke brezplačen, posebni stroški pa v tem postopku niso nastali, zato je Zagovornik odločil, kot izhaja iz 2. točke izreka tega sklepa.

*

V zvezi z navedbami predlagateljice, da ne more navesti konkretnega kršitelja, saj gre za sistemski problem oziroma problem zakonodaje, ki ne omogoča ustreznega ovrednotenja izkušenj, pa Zagovornik pojasnjuje, da lahko skladno z 38. členom ZVarD, če oceni, da je kakšen zakon ali drug predpis diskriminatoren, o tem obvesti predlagatelja postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti ali z zahtevo začne postopek za oceno ustavnosti oziroma zakonitosti predpisa ali splošnega akta, izdanega za izvrševanje javnih pooblastil.

Glede na navedeno bo lahko Zagovornik predlagateljičine navedbe obravnaval v okviru postopka po 38. členu ZVarD, če bo ocenil, da so za to izpolnjeni pogoji.

Pouk o pravnem sredstvu: Zoper ta sklep ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor stranka lahko sproži s tožbo, ki jo lahko vloži v 30 dneh od vročitve sklepa na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana. Tožba se vloži pri pristojnem sodišču neposredno pisno ali se mu pošlje po pošti. Tožbi je treba priložiti poleg tega sklepa v izvirniku ali prepisu tudi po en prepis ali kopijo tožbe in prilog za toženca, če je kdo prizadet z upravnim aktom, pa tudi zanj.

Postopek vodila:
mag. Eva Cankar Farkaš
Samostojna svetovalka Zagovornika

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:
- Predlagateljica – po e-pošti po ZUP,
- zbirka dok. gradiva.